

С. В. Коваленко, Ю. О. Нагорний

Кременчуцький район

КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ РАЙОН - район, що знаходиться у південно-західній частині Полтавської області. Межує з Глобин., Кобеляц. і Козельщин. р-нами Полтав. обл. та Онуфріїв. і Світловод. р-нами Кіровогр. обл. Утвор. 1939. Від жовтня 1941 до листопада 1943 - під нім.-фашист. окупацією. Пл. 1,2 тис. км². Насел. 43 346 осіб (2001, складає 94,9 % до 1989), переважно українці. У складі р-ну - 73 сільс. насел. пункти (див. також [Келеберда](#)). Райцентр - місто обл. значення [Кременчук](#). Поверхня більшої частини р-ну, розташованої на лівобережжі [Дніпра](#), в межах

Придніпровської низовини, - низовинна пологохвиляста лесова рівнина, правобережна частина, що лежить на Придніпровській височині, - підвищена пологохвиляста лесова рівнина, розчленована долинами, балками та ярами. Корисні копалини: залізна руда ([Кременчуцький залізорудний район](#); розробляє Полтавський гірничозбагачувальний комбінат), граніти та гранодіорити (села Мала Кохнівка, Піщани, Редути, Чикалівка), глини (села Демидівка та Кобелячок), піски. На Зх. К. р. омиває [Кременчуцьке водосховище](#), на його тер. - частина [Дніпродзержинського водосховища](#). Протікає притока Дніпра - Псел. Пл. водного дзеркала 11,425 тис. га. У ґрунт. покриві найпоширеніші типові мало- і середньогумусні чорноземи й лучно-чорноземні солончакові, опідзолені чорноземи. Ліси та ліс. насадження складають 13,450 тис. га. Осн. породи: сосна та дуб; є граб, тополя, вільха. На схилах балок і долин та на ліс. галявинах - степ. чагарники. Об'єкти природно-заповід. фонду заг.-держ. значення: ландшафтні заказник [Білецьківські плавні](#) та Нижньопсільський заказник. Рішенням облради 2001 створ. регіон. ландшафт. парк Кременчуцькі плавні. Пл. земель природоохорон. призначення 6,076 тис. га. Через тер. р-ну проходять залізниці Харків-Одеса, Кременчук-Ромодан, Потоки-Редути. На лівому березі Дніпра розташ. порт Кременчук і пристані в селах Келеберда та Редути. Структура пром. виробництва (від обсягу виробництва р-ну): харч.

пром-сть - 95,7 %, хім. - 4,3 %. Рослинництво спеціалізується на вирощуванні озимої пшениці, ячменю, кукурудзи, цукр. буряків, розвинуті скотарство, свинарство, птахівництво. Пл. с.-г. угідь 68,344 тис. га, з них орних земель - 50,481 тис. га, пасовищ - 12,078 тис. га, сіножатей - 2,292 тис. га. Працюють 26 с.-г. підприємств і 76 фермер. госп-в. У К. р. - г-зія, 7 навч.-вихов. комплексів, 1 заг.-осв. шкіл, 16 дошкіл. і 2 позашкіл. заклади; 15 Будинків культури, 16 клуб районні для дорослих і дит. б-ки, 28 бібліотек-філій; центр. рай. лікарня, 11 за практики сімей. медицини та 2 лікар. амбулаторії, 26 фельдшер.-акушер. пунктів. Виходить міськрай. «[Кремень](#)» У К. р. зареєстровано реліг. громади УПЦ КП, УПЦ МП, УГКЦ, свідків Єгови, адвентистів сьомого дня, євангел. християн-баптистів, християн віри євангельської. Досліджено бл. 300 пам'яток археології, є 7 пам'яток архітектури кін. 19 - поч. 20 ст., зокрема у с. Кам'яні Потоки - Покров. церква (1913). Серед видат. уродженців - фізик [В. хімік Безуглий](#) (с. Заруддя), фахівець у галузі механіки [К. Касічник](#) (с. Максимівка), лікарі фахівець у галузі патол. фізіології [П. Гусач](#) (с. Кривуші), невролог [Є. Дубенко](#) (с. Потоки), ортопед-травматолог [І. Зайченко](#) (с. Омельник), біолог М. Рева (с. Кам'яні Потоки), історики [І. Богодист](#) (с. Потоки), М. Шамрай (с. Червона Знамянка), політолог, історик [В. Головченко](#) (с. Кам'яні Потоки), педагог В. Слюсаренко (с. Велика Кохнівка); письменник [В. Баранов](#) (с. Кривуші); майстриня худож. різьблення на дереві [Г. Галь](#) (с. Мала Кохнівка), графік [М. Гнойовий](#) (с. Кобелячок); співак, нар. арт. України [П. Довбня](#); чемпіон світу з вільної боротьби З. Ялов (обидва - с. Кам'яні Потоки); Герої Рад. Союзу [М. Баль](#) (с. Дмитрівка), [М. Глушко](#), Я. Михайлик (обидва - с. Максимівка), М. Новохатько (с. Чикалівка), П. Фещенко (с. Пришиб). У с. Рокитне похов. композитор [М. Колачевський](#). У с. Омельник провадив дослідж. природознавець, біогеохімік [В. Вернадський](#), у с. Максимівка - геолог [О. Гуров](#).

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Кременчуцький район / С. В. Коваленко, Ю. О. Нагорний //
Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М.
Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. -

К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2014. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-1995> . – Останнє поновлення : 1 січ. 2023.

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України

([докладніше](#)).